

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนวัดวิเศษการ-วัดฉิมทายากาวาส
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร
Public Participation in Wat Wisetkan and Wat Chim Thayakawat
Community Development Bangkok Noi District, Bangkok

พระณัฐกฤต จະติ¹ ชาญชัย จิตรเหล้าอาพร²
Pranattakrit chati, Chanchai Chitlaoarporn

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนวัดวิเศษการ-วัดฉิมทายากาวาส 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนวัดวิเศษการ-วัดฉิมทายากาวาส และ 3) เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนวัดวิเศษการ-วัดฉิมทายากาวาส โดยการวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ตัวอย่างคือ ประชาชนที่อยู่อาศัยในชุมชนวัดวิเศษการ-วัดฉิมทายากาวาส แขวงศิริราช เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร จำนวน 304 คน การวิจัยนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันและการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุ

ผลการศึกษา พบว่า (1) ระดับการมีส่วนร่วมในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (2) ปัจจัยด้านวัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตยและปัจจัยด้านภาวะผู้นำตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนวัดวิเศษการ-วัดฉิมทายากาวาส อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.10 (3) ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนวัดวิเศษการ-วัดฉิมทายากาวาส ได้แก่ การเพิ่มรูปแบบการประชาสัมพันธ์การมีส่วนร่วมของประชาชนการเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะและให้ประชาชนในชุมชนต้องเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดนโยบายชุมชนอย่างอิสระ

คำสำคัญ (Keywords) : การมีส่วนร่วม; การพัฒนาชุมชน; ชุมชนวัดวิเศษการ-วัดฉิมทายากาวาส

Abstract

This research aimed: 1) to study the level of people's participation in Wat Wisetkan and Wat Chim Thayakawat community development; 2) to study factors related to people's participation in Wat Wisetkan and Wat Chim Thayakawat community development; and 3) recommend a guideline of people's participation in Wat Wisetkan and Wat Chim Thayakawat community development. This was a quantitative research. The sample consisted of 304 people, living in the Wat Wisetkan and Wat Chim Thayakawat community, Siriraj Subdistrict,

Received: 2023-01-30 Revised: 2023-02-21 Accepted: 2023-02-24

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม Master of Political Program in Government graduate school Siam University. E-mail: chatinattakrit@gmail.com

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม Graduate School of Political Science, Siam University. E-mail: chanchai1974@hotmail.com

Bangkok Noi District, Bangkok. The questionnaires were used to collect data. Statistical tools were Percentage, Mean, Standard Deviation, Pearson's Moment Product Correlation, and Multiple Regression Analysis.

The results showed that (1) the overall level of participation was moderate; (2) democratic political culture and leadership factors based on sufficiency economy concept were positively correlated with people's participation in the Wat Wisetkan and Wat Chim Thayakawat community development with a statistical significance of 0.10.; and (3) a guideline recommendation for people's participation in this community development was increasing the form of public relations about community engagement, allowing the public to share their opinions and suggestions, and encouraging people to initiate community policies.

Keywords: participation; community development;

Wat Wisetkan and Wat Chim Thayakawat community

บทนำ (Introduction)

การมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation) มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เนื่องจากการมีส่วนร่วมของประชาชนเสมือนสะพานเชื่อมให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารปกครองประเทศอย่างจริงจัง ตั้งแต่ร่วมกันกำหนดผู้แทนในรูปแบบเลือกตั้งเพื่อให้บุคคลหรือคณะบุคคลเข้าไปปกครองประเทศและอีกทั้งประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมศึกษาปัญหาและความต้องการของประชาชน ตลอดจน นำไปสู่การปรึกษาหารือเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการเพื่อนำสู่การร่วมกันกำหนดนโยบายสาธารณะและนำไปสู่การร่วมมือกันแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการของประชาชน สำหรับประเทศไทยนับตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตยซึ่งมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2475 ถือว่าเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญของการเมืองการปกครองของไทย กล่าวคือ ทำให้อำนาจส่วนบนได้เคลื่อนย้ายลงมายังส่วนล่าง หมายความว่า อำนาจอธิปไตยในการปกครองประเทศเป็นของประชาชน ประชาชนมีส่วนร่วมปกครองประเทศในรัฐธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยามชั่วคราว พ.ศ. 2475 ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรกของประเทศ ในมาตรา 1 ระบุว่า “อำนาจอิสระของประชชนนั้นเป็นของราษฎรทั้งหลาย” (ธำรงศักดิ์ เพชรเลิศอนันต์, 2543: 102) รัฐธรรมนูญฉบับต่อ ๆ มาก็ระบุทำนองเดียวกัน จนถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 เป็นรัฐธรรมนูญฉบับที่กำลังบังคับใช้ในปัจจุบัน ก็ให้ความสำคัญต่อกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นอย่างมาก

ทั้งนี้การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นจุดเริ่มต้นของการปกครองตัวเองในการเมืองในระบอบประชาธิปไตย เป็นการเรียนรู้การเมืองการปกครองที่ประชาชนมีส่วนร่วม ในรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันได้กำหนดการปกครองส่วนท้องถิ่น (Local government) ให้ประชาชนปกครองตนเองประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางในการพัฒนาพื้นที่ของตนเองได้อย่างอิสระ ตั้งแต่การมีส่วนร่วมกันกำหนดคณะผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่นตลอดจนมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายสาธารณะ นำนโยบายสู่การปฏิบัติ ส่วนรัฐบาลกลางทำหน้าที่เพียงกำกับดูแลและสนับสนุนทรัพยากรอยู่ห่างๆ รัฐบาลส่วนท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน (จิตาภา ธีรศิริกุล, 2565: 5-6) ทำหน้าที่บริการสาธารณะ เช่น การศึกษา สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม เป็นต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งคณะผู้บริหารของท้องถิ่น ถ้าหากการบริหารบกพร่องหรือทุจริต

คอร์ปชั่น ประชาชนสามารถถอดถอนได้ ฉะนั้นการมีส่วนร่วมของประชาชน จึงมีความหมายต่อการปกครองตนเองของประชาชนในระบบประชาธิปไตยเป็นอย่างมาก (จิตาภา ถิรศิริกุล, 2565: 12) การมีส่วนร่วมของประชาชนสามารถแบ่งได้เป็น 5 ระดับ ดังนี้ (สมยศ ศรีเกศ, 2564)

1.การให้ข้อมูล (Inform) หมายถึง การที่หน่วยงานให้ข้อมูลแก่ประชาชนเป็นลักษณะการสื่อสารแบบแนวดิ่งเป็นการสื่อสารทางเดียว เช่น ส่งจดหมาย การแถลงการณ์ การติดประกาศการกระจายเสียง และการให้ข้อมูลผ่านเว็บไซต์ เป็นต้น เป็นการประชาสัมพันธ์แจ้งให้ทราบว่าหน่วยงานมีแผนงานหรือนโยบายอะไรบ้างที่จะดำเนินการคณะใดคณะหนึ่ง ที่อาจส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน

2.การปรึกษาหารือ (Consult) หมายถึง การที่หน่วยงานของรัฐเปิดโอกาสให้ประชาชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานนั้นเข้ามาส่วนร่วมในให้ข้อมูลข้อเท็จจริงต่อการดำเนินงานรวมทั้งร่วมแสดงความคิดเห็น เช่น การรับฟังความคิดเห็น การสำรวจความคิดเห็น การจัดเวทีสาธารณะการแสดงความคิดเห็นผ่านเว็บไซต์ เป็นต้น

3.การมาเกี่ยวข้อง (Involve) หมายถึง การที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของภาครัฐในลักษณะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อมูลระหว่างกันอย่างจริงจังและมีความชัดเจน และนำข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนมาพิจารณาเป็นแนวทางในการปฏิบัติสร้างทางเลือกที่เหมาะสมกับการดำเนินงานในลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนรูปแบบนี้ภาครัฐ มีหน้าที่เสมือนหนึ่งเป็นผู้ให้ความสะดวกแก่ประชาชน ยอมรับการเสนอแนะ และการตัดสินใจร่วมกับภาคประชาชนในตลอดกระบวนการดำเนินงาน

4.การร่วมมือ (Collaborate) หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินงานของรัฐทั้งโดยตรงและโดยอ้อม เป็นลักษณะการมีส่วนร่วมขั้นร่วมมือที่ให้บทบาทประชาชนในระดับเข้มข้นกว่าประชาชนมาเกี่ยวข้อง เช่น คณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชน การประชุมเชิงปฏิบัติการการตั้งคณะทำงานภาคประชาชน เป็นต้น

5.การเสริมสร้างอำนาจประชาชน (Empower) หมายถึง ประชาชนมีอำนาจเต็มที่ในการตัดสินใจด้วยตัวเองอย่างอิสระเกี่ยวกับการดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเป็นระดับที่ให้บทบาทแก่ประชาชนในระดับที่สูงที่สุด เช่น การลงประชามติโครงการกองทุนหมู่บ้าน เป็นต้น ภาครัฐมีบทบาทเพียงส่งเสริมสนับสนุนทรัพยากรที่ภาคประชาชนมีจำกัด

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการพัฒนาการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยหรือพัฒนาประเทศ ให้มีความเจริญก้าวหน้าทัดเทียมกับนานาชาติประเทศนั้นเริ่มต้นที่ประชาชน ประชาชนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา ฉะนั้นประชาชนเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนา ภาพสะท้อนให้เห็นถึงความเข้มแข็งของการปกครองในระบบประชาธิปไตย คือ การร่วมมือกันพัฒนาพื้นที่ที่อยู่อาศัยของประชาชนด้วยประชาชนเอง พื้นที่อยู่อาศัย หมายถึง ชุมชนนั่นเอง ชุมชนเป็นพื้นที่ที่ประชาชนทำกิจกรรมตั้งแต่เกิดจนถึงตาย ฉะนั้นชุมชนเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญต่อประชาชน ในแง่ของเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม การร่วมมือกันทำพื้นที่ที่อยู่อาศัยของประชาชนด้วยประชาชนในชุมชนเอง เรียกว่า การพัฒนาชุมชน (Community Development) ระเบียบกรุงเทพมหานคร ว่าด้วยชุมชนและกรรมการชุมชน (2564) การพัฒนาชุมชนเป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่มีประชาชนในชุมชน มีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางหรือออกแบบไว้ล่วงหน้าชัดเจน รวมทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนหรือภาคส่วนอื่น ๆ เข้ามามีส่วนส่งเสริมสนับสนุน ทรัพยากรทางด้านการพัฒนา ตั้งแต่องค์ความรู้ งบประมาณ บุคลากร และวัตถุอุปกรณ์ต่าง ๆ ในการพัฒนาชุมชนและประชาชนในชุมชน

ร่วมมือกันทำให้ชุมชนเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่กำหนดไว้ทำให้ชุมชนพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ชุมชนมีความเจริญขึ้นทั้งด้านภายในจิตใจและทั้งชีวิตความเป็นอยู่ กินดีอยู่ดีมีความสุขและสะดวกสบายในการใช้ชีวิต ทั้งนี้ ปัจจัยที่ทำให้การพัฒนาชุมชนประสบความสำเร็จนั้นมีปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ปัจจัยภายในมี 3 ปัจจัย อันได้แก่ 1) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ เพศ 2) ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ ได้แก่ การศึกษา อาชีพ รายได้ และ 3) ปัจจัยด้านการสื่อสาร ได้แก่ การรับข่าวสาร (ประยูร ศรีประสาธน์, 2542) ปัจจัยภายนอกมี 3 ปัจจัย อันได้แก่ 1) ปัจจัยหน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ กรมการพัฒนาชุมชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น 2) หน่วยงานเอกชน และ 3) หน่วยงานต่างประเทศการพัฒนาชุมชนปัจจัยสำคัญและสิ่งที่ขาดไม่ได้เลยคือ การพึ่งพาด้วยเองให้มากที่สุด พึ่งพาจากภายนอกให้น้อยที่สุดโดยที่กรมพัฒนาชุมชน เป็นกรมหนึ่งในกระทรวงมหาดไทยที่มีภารกิจอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาชุมชน โดยมุ่งเน้นให้ชุมชนพึ่งพาตัวเองและมั่นคง ในกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นการปกครองรูปแบบพิเศษก็เดียวกัน ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาชุมชนได้จัดตั้งหน่วยงานเรียกว่า สำนักพัฒนาชุมชนมีที่ทำการตามเขตพื้นที่ จำนวน 50 เขต ทำหน้าที่สนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ ให้ประชาชนในชุมชนกรุงเทพมหานครได้ตระหนักถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน

จากข้างต้นย่อมพบว่า การขับเคลื่อนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับประเด็นนี้และมีข้อค้นพบที่น่าสนใจจากงานวิจัย อาทิ อรทัย พระทัด (2558) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในพื้นที่เกาะรัตนโกสินทร์ กรณีศึกษา ชุมชนป้อมมหากาฬ งานวิจัยของ พระธวัชชัย สุนติธมโม (วรรณนาวัน) (2561) ที่ได้ศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนใน เขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว และประคอง สุคนธ์จิตต์และคณะ (2561: 181-200) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารจัดการเศรษฐกิจชุมชน จากการศึกษาทั้งสามท่านพบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางจากข้อค้นพบดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าหัวใจสำคัญของการพัฒนาชุมชน คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนตั้งแต่การให้ข้อมูล การปรึกษาหารือ การเข้ามาเกี่ยวข้อง การร่วมมือ และการเสริมสร้างอำนาจประชาชน

จากประเด็นปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนวัดวิเศษการ-วัดฉิมทายกาวาส เนื่องจากการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นพื้นฐานหรือการสร้างฐานประชาธิปไตยที่สำคัญทั้งในชุมชนและในระดับสังคมโดยรวม อีกทั้งเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกระดับในสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศอย่างจริงจังทั้งโดยตรงและโดยอ้อม รวมถึงเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับประชาธิปไตย ด้วยเหตุผลดังกล่าวการวิจัยเรื่องนี้มีความสำคัญต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ซึ่งเป็นการเสริมสร้างประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

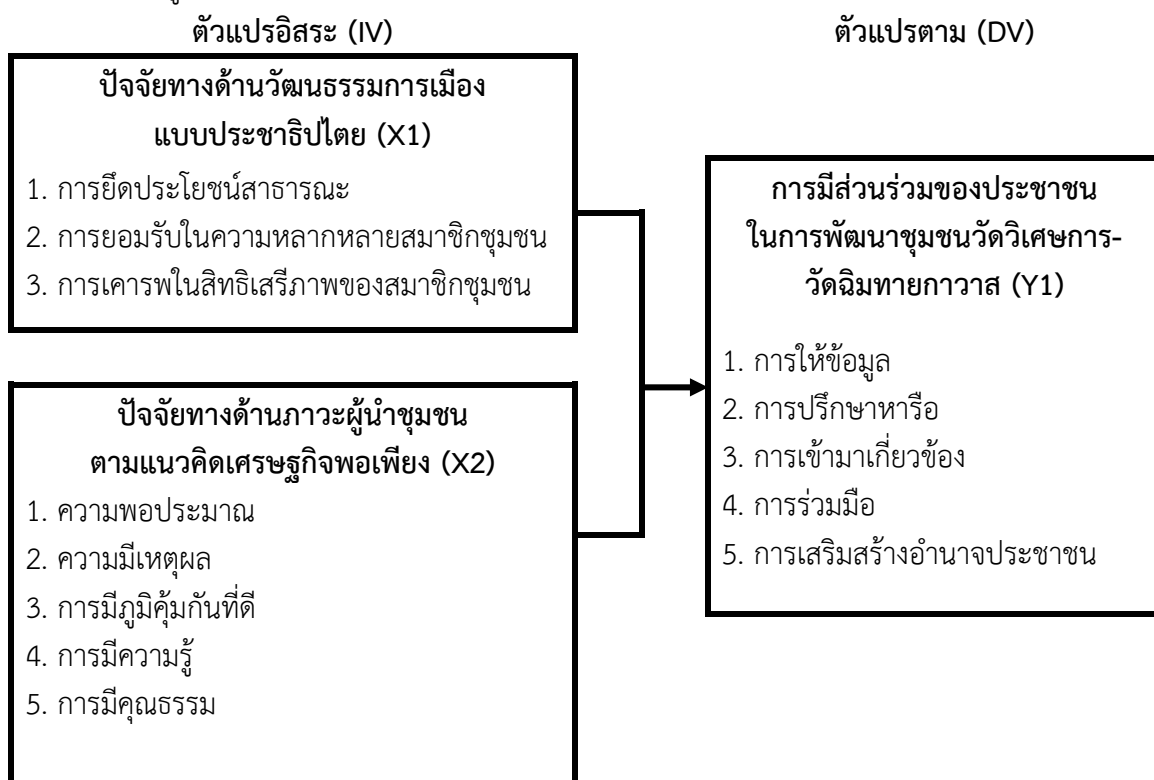
1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนวัดวิเศษการ-วัดฉิมทายกาวาส
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนวัดวิเศษการ-วัดฉิมทายกาวาส
3. เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนวัดวิเศษการ-วัดฉิมทายกาวาส

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

ปัจจัยด้านวัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตยและปัจจัยด้านภาวะผู้นำชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสามารถร่วมกันพยากรณ์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน วัดพิเศษการวัดนิมทายกาวาส

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

การวิจัยในครั้งนี้โดยได้นำแนวคิดของ อัลมอนด์ และเวอร์บา นำมาประยุกต์เป็นตัวแปรต้น ได้แก่ วัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตย ได้แก่ การยึดประโยชน์สาธารณะ การยอมรับในความหลากหลายสมาชิกชุมชน และการเคารพในสิทธิเสรีภาพของสมาชิกชุมชน (Almond and Verba, 1965: 9-10) และภาวะผู้นำชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันที่ดี การมีความรู้ และการมีคุณธรรม (ณัฐพงษ์ ทองภักดี, 2550: 12-13) ตัวแปรตามได้แก่ การให้ข้อมูล การปรึกษาหารือ การเข้ามาเกี่ยวข้อง การร่วมมือ และการเสริมสร้างอำนาจประชาชน (สมยศ ศรีเกศ, 2564) จากตัวแปรดังกล่าวผู้วิจัยได้สร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย
ที่มา: ผู้วิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

รูปแบบของการวิจัย

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ โดยผู้วิจัยได้ใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาประมวลผลการวิจัย

1. ขอบเขตของการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษาในครั้งนี้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนวัดวิเศษการ-วัดฉิมทายกาवास ได้แก่ ด้านวัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตย ด้านภาวะผู้นำชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงและด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนวัดวิเศษการ-วัดฉิมทายกาवास

1.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนที่อยู่อาศัยในชุมชนวัดวิเศษการ-วัดฉิมทายกาवास แขวงศิริราช เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร มีจำนวนประชากร 1,275 คน (ที่มา สำนักงานเขตบางกอกน้อย ข้อมูล ณ 24 ธันวาคม 2563) กลุ่มตัวอย่างจำนวน 304 คน ได้คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane 1967: 727-728)

1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่ การศึกษาในครั้งนี้ คือ พื้นที่ชุมชนวัดวิเศษการ-วัดฉิมทายกาवास แขวงศิริราช เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร

1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา ในการศึกษาวิจัย ในครั้งนี้ใช้ระยะเวลา 4 เดือน ระหว่างพฤษภาคม-กันยายน พ.ศ. 2565

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามในลักษณะประชากรศาสตร์ที่เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของประชาชนที่อยู่อาศัยในชุมชนวัดวิเศษการ-วัดฉิมทายกาवास ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และ ความถี่ในการมีส่วนร่วมพัฒนาชุมชน

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตยต่อการพัฒนาชุมชนวัดวิเศษการ-วัดฉิมทายกาवास ได้แก่ การยึดประโยชน์สาธารณะ การยอมรับในความหลากหลายสมาชิกชุมชน และการเคารพในสิทธิเสรีภาพของสมาชิกชุมชน

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงต่อการพัฒนาชุมชนวัดวิเศษการ-วัดฉิมทายกาवास ได้แก่ ความประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันที่ดี การมีความรู้ และการมีคุณธรรม

ส่วนที่ 4 เป็นการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนวัดวิเศษการ-วัดฉิมทายกาवास ได้แก่ การปรึกษาหารือ การเข้ามาเกี่ยวข้อง การร่วมมือ และการเสริมสร้างอำนาจประชาชน

ส่วนที่ 5 เป็นการแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนวัดวิเศษการ-วัดฉิมทายกาवास

แบบสอบถามในส่วนที่ 3-5 ผู้วิจัยได้ใช้ การกำหนดมาตราของลิเคิร์ท (Likert Scale) ซึ่งใช้เกณฑ์ 5 ระดับ โดย 5 หมายถึง มากที่สุด 4 หมายถึง มาก 3 หมายถึง ปานกลาง 2 หมายถึง น้อย และ 1 หมายถึง น้อยที่สุด โดยในการแปลความหมาย เพื่อจัดระดับคะแนนเฉลี่ยในช่วงคะแนนต่าง ๆ ได้คำนวณอันตรภาคชั้นของค่าเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 0.8 (ชัชวาลย์ เรื่องประพันธ์, 2543: 15) ดังนี้

1.00-1.80 หมายถึง น้อยที่สุด

1.81-2.60 หมายถึง น้อย

2.61-3.40 หมายถึง ปานกลาง

3.41-4.20 หมายถึง มาก

4.21-5.00 หมายถึง มากที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้ โดยใช้ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลเดือนมิถุนายน-กรกฎาคม พ.ศ. 2565 โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทำการแจกและทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในเขตพื้นที่การศึกษาที่กำหนดไว้ จำนวน 304 คน แล้วเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้องเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) เป็นสถิติที่ใช้ในการสรุปบรรยายซึ่งค่าสถิติที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequencies Distribution) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) ค่าความถี่ (Frequencies) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่ออธิบายลักษณะประชากรศาสตร์ตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม และการวิเคราะห์สมการแบบถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธีการแบบขั้นตอน (Stepwise) ในการพิสูจน์สมมติฐานที่ได้กำหนดไว้

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากที่สุด จำนวน 194 คน คิดเป็นร้อยละ 64.0 อายุระหว่าง 51 ปีขึ้นไป เป็นจำนวนมากที่สุด จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 45.5 มีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป มากที่สุด จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 28.1 มีสถานภาพสมรสมากที่สุด จำนวน 194 คน คิดเป็นร้อยละ 64.0 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 15,000 บาทต่อเดือน เป็นจำนวนมากที่สุด จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 42.2 มีอาชีพเป็นค้าขาย เป็นจำนวนมากที่สุด จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 27.13 และความถี่ในการร่วมร่วมพัฒนาชุมชน 4 ครั้งต่อปี เป็นจำนวนมากที่สุด จำนวน 165 คน คิดเป็นร้อยละ 54.5

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนวัดพิเศษการ-วัดฉิมทายกาฬาส

จากการศึกษา พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนวัดพิเศษการ-วัดฉิมทายกาฬาส ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านวัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตย (X1) อยู่ในระดับมาก ด้านภาวะผู้นำชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง (X2) อยู่ในระดับมาก และด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนวัดพิเศษการ-วัดฉิมทายกาฬาส (Y) อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในแต่ละด้าน พบว่า

1. ด้านวัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตย (X1) ผลการศึกษาโดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$, S.D.= 0.50) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การยึดประโยชน์สาธารณะ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$, S.D.= 0.63) รองลงมาคือ การยอมรับในความหลากหลายสมาชิกชุมชน ภาพรวมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$, S.D.= 0.56) และการเคารพในสิทธิเสรีภาพของสมาชิกชุมชนภาพรวมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$, S.D.= 0.61) ตามลำดับ

2. ด้านภาวะผู้นำชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง (X2) ผลการศึกษาโดยภาพรวม พบว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$, S.D.= 0.54) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การมีความรู้ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$

=4.00, S.D.=0.66) รองลงมาคือ การมีคุณธรรม มีภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.96, S.D.= 0.71) และการมีภูมิคุ้มกัน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.80, S.D.= 0.62) ตามลำดับ

3. ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนวัดวิเศษการ-วัดนิมทายากาวาส (Y) ผลการศึกษาโดยภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.32, S.D.= 0.68) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การให้ข้อมูล ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.68, S.D.= 0.72) รองลงมาคือ การปรึกษาหารือ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.51, S.D.= 1.06) และ การเสริมสร้างอำนาจประชาชนภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =2.99, S.D.= 0.83) ตามลำดับ

ผลการทดสอบสมมติฐาน

ในการทดสอบสมมติฐานทดสอบโดยการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตามเป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างที่มีความสัมพันธ์และส่งผลต่อความผูกพันในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนวัดวิเศษการ-วัดนิมทายากาวาส โดยวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ด้วยเทคนิคสหสัมพันธ์เพียร์สัน (r) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า

1. ปัจจัยด้านวัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตย (X1) มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนวัดวิเศษการ-วัดนิมทายากาวาส (Y) ที่ระดับ .466 โดยค่า Sig. เท่ากับ .00 แสดงว่า ปัจจัยด้านวัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตย มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนวัดวิเศษการ-วัดนิมทายากาวาส (Y) ซึ่งเป็นตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถสรุปผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ที่ 2 ได้ว่ายอมรับสมมติฐาน ปัจจัยด้านวัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตย (X1) มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนวัดวิเศษการ-วัดนิมทายากาวาส (Y)

2. ปัจจัยด้านภาวะผู้นำชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง (X2) มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนวัดวิเศษการ-วัดนิมทายากาวาส (Y) ที่ระดับ .565 โดยค่า Sig. เท่ากับ .00 แสดงว่า ปัจจัยด้านภาวะผู้นำชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง (X2) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนวัดวิเศษการ-วัดนิมทายากาวาส (Y) ซึ่งเป็นตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถสรุปผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ที่ 2 ได้ว่ายอมรับสมมติฐานปัจจัยด้านภาวะผู้นำชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง (X2) มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนวัดวิเศษการ-วัดนิมทายากาวาส (Y)

ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์และค่าสถิติทดสอบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนวัดวิเศษการ-วัดนิมทายากาวาส พบว่า ตัวแปรอิสระ 2 ตัวแปร คือ ปัจจัยด้านวัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตย (X1) และปัจจัยด้านภาวะผู้นำชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง (X2) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในการทดสอบสมมติฐานปัจจัยด้านวัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตย (X1) มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย .293 ปัจจัยด้านภาวะผู้นำชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง (X2) มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย .555 ทั้งนี้ค่า $R = .595$ มีค่าเข้าใกล้ 1.00 แสดงว่ามีความสัมพันธ์สูง สามารถนำตัวแปรต้นพยากรณ์ตัวแปรตามได้ดี และในการร่วมกันพยากรณ์ส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน วัดวิเศษการ-วัดนิมทายากาวาส ทั้งนี้ถ้าตัวแปรต้น เท่ากับ 0 ตัวแปรตาม Y เท่ากับ .048 นอกจากนั้น หาก X1 เปลี่ยนแปลง 1 หน่วยแล้ว Y จะเปลี่ยนแปลงเท่ากับ .293 หน่วย หาก X2 เปลี่ยนแปลง 1 หน่วยแล้ว Y จะเปลี่ยนแปลงเท่ากับ .555 หน่วย และมีค่าความคาดเคลื่อนในการพยากรณ์ (SE est) เท่ากับ .54773 ได้อย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีสมการในรูปแบบคะแนนดิบ $Y = .048 + .293X_1 + .555X_2$ และสมการในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน $Y = .212X_1 + .448X_2$

3. ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนวัดพิเศษการ-วัดฉิมทายกาวาส ชุมชนวัดพิเศษการ-วัดฉิมทายกาวาส พบว่า ควรเพิ่มรูปแบบการประชาสัมพันธ์ให้หลากหลายและหลายช่องทางเพื่อเปิดกว้างให้ประชาชนในชุมชนสามารถให้ข้อมูลและร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนได้อย่างอิสระและตรงไปตรงมามาก่อนกำหนดเป็นนโยบายชุมชนประชาชนหรือกำหนดแผนพัฒนาชุมชนได้และผู้นำชุมชนควรยอมรับข้อมูลและความคิดเห็นของประชาชนในชุมชน อีกทั้งนำข้อมูลมาพิจารณาเป็นแนวทางปฏิบัติและสร้างทางเลือกที่เหมาะสมกับการพัฒนาชุมชนและควรให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกำหนดนโยบายหรือกำหนดแผนพัฒนาชุมชนทุกขั้นตอนทั้งโดยตรงและโดยอ้อมขึ้นมีบทบาทตลอดจนมีส่วนร่วมดำเนินการตามนโยบายหรือแผนชุมชนและร่วมกันประเมินผลการพัฒนาชุมชนเพื่อให้ประชาชนในชุมชนได้ประโยชน์สูงสุด

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนวัดพิเศษการ-วัดฉิมทายกาวาส” จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีประเด็นที่สามารถมาอภิปรายได้ ดังนี้

1. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนวัดพิเศษการ-วัดฉิมทายกาวาส พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนวัดพิเศษการ-วัดฉิมทายกาวาส ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.32$, S.D. = 0.68) ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับ ผลการศึกษาของ อัมพาพร อุ่มภูธร (2561) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน อำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับผลการศึกษาของคำไ้ สุวันนุ (2561) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนบ้านห้วยกองเมืองปากช่อง แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนบ้านห้วยกอง เมืองปากช่อง แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยภาพรวม มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับ ผลการศึกษาของ ลดาวรรณ มหาโชติ (2559) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน กรณีศึกษา ชุมชนบ้านป่าดิบ ตำบลทุ่งทอง อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับ ผลการศึกษาของ จิราภรณ์ มณี (2559) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนตำบลนาโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ตำบลนาโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับผลการศึกษาของ พระมหาอุทิศ อินทปัญญา (โพธิ์แสงทอง) (2557) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน บ้านสร้างเรื่อง อำเภอเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน บ้านสร้างเรื่อง อำเภอเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ ทั้ง 4 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับผลการศึกษาของ นางลักษณ์ ธรรมบำรุง (2555) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบล บ้านเขี้ยวหลาน ตำบลเขาพัง อำเภอบ้านตาขุน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ของประชาชนในเทศบาลตำบลบ้านเขี้ยวหลาน ตำบลเขาพัง อำเภอบ้านตาขุน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ในระดับปานกลาง ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับผล

การศึกษาของ วิไลวัลย์ เจริญทรัพย์ (2554) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง : ศึกษากรณีชุมชนต้นแบบบ้านโรงสี ตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ผลวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง และซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับผลการศึกษาของ พระโกศล มณีนรนา (ภูมิ) (2554) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองบางมูลนาก อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร ผลวิจัย พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับ ผลการศึกษาของรุ่งทิพย์ กุศลสนอง (2555) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองขยาด อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี พบว่า โดยรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง และ ผลการศึกษาไม่สอดคล้องกับ ผลการศึกษาของ ไบบุญ โตทอง (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลคลองวาฬ อำเภอเมืองจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการศึกษาพบว่า โดยรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากและผลการศึกษาไม่สอดคล้องกับ ผลการศึกษาของ วณิดา รุ่งไธสิน (2561) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึงอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนวัดวิเศษการ-วัดฉิมทายกาฬ ผลการศึกษา พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน วัดวิเศษการ-วัดฉิมทายกาฬ โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนวัดวิเศษการ-วัดฉิมทายกาฬ โดยที่ปัจจัยด้านวัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตย (X1) มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาชุมชนวัดวิเศษการ-วัดฉิมทายกาฬ (Y) ที่ระดับ .466 โดยค่า Sig. เท่ากับ .00 แสดงว่า ปัจจัยด้านวัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตย มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนวัดวิเศษการ-วัดฉิมทายกาฬ (Y) ซึ่งเป็นตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และปัจจัยด้านภาวะผู้นำชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง (X2) มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนวัดวิเศษการ-วัดฉิมทายกาฬ (Y) ที่ระดับ .565 โดยค่า Sig. เท่ากับ .00 แสดงว่า ปัจจัยด้านภาวะผู้นำชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง (X2) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนวัดวิเศษการ-วัดฉิมทายกาฬ (Y) ซึ่งเป็นตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ไบบุญ โตทอง (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลคลองวาฬ อำเภอเมืองจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการศึกษาพบว่า โดยรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับที่ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r : 0.82$)

3. ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนวัดวิเศษการ-วัดฉิมทายกาฬ พบว่า ควรเพิ่มรูปแบบการประชาสัมพันธ์ให้หลากหลายและหลายช่องทางเพื่อเปิดกว้างให้ประชาชนในชุมชนสามารถให้ข้อมูลและร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนได้อย่างอิสระและตรงไปตรงมาก่อนกำหนดเป็นนโยบายชุมชนประชาชนหรือกำหนดแผนพัฒนาชุมชนได้และผู้นำชุมชนควรยอมรับข้อมูลและความคิดเห็นของประชาชนในชุมชนอีกทั้งนำข้อมูลมาพิจารณาเป็นแนวทางปฏิบัติและสร้างทางเลือกที่เหมาะสมกับการพัฒนาชุมชนและควรให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกำหนดนโยบายหรือกำหนดแผนพัฒนาชุมชนทุกขั้นตอนทั้งโดยตรงและโดยอ้อม ขึ้นมีบทบาทตลอดจนมีส่วนร่วมดำเนินการตาม

นโยบายหรือแผนชุมชนและร่วมกันประเมินผลการพัฒนาชุมชนเพื่อให้ประชาชนในชุมชนได้ประโยชน์สูงสุดซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ พระมหาอุทิศ อินทปญโญ (โพธิ์แสงทอง) (2547) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน บ้านสร้างเรือง อำเภอเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า คณะกรรมการชุมชนควรรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในชุมชนเพื่อเป็นการตัดสินใจ ที่ถูกต้องและให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง เมื่อเกิดปัญหาในชุมชนให้พูดคุยกันโดยการเปิดประชุมขอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของแต่ละฝ่ายในการประชุมแสดงความคิดเห็นควรให้ตัวแทนแต่ละครัวเรือนเข้าประชุมเพื่อหาข้อสรุปและแนวทางปฏิบัติและควรจัดกิจกรรมให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมการพัฒนาชุมชน จะได้เกิดพลังสามัคคีผู้นำชุมชนต้องกระตือรือร้นในการทำงาน อธิบายปัญหาให้ชัดเจนและเข้าใจสร้างความสามัคคีในชุมชน

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

จากการศึกษาและทบทวนวรรณกรรมและผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัยในครั้งนี้ คือ

1. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยเป็นวัฒนธรรมที่มีความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนและทั้งในระดับสังคมโดยรวม อีกทั้งเป็นการสร้างพื้นฐานของการพัฒนาให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมเพื่อนำไปสู่สังคมประชาธิปไตยที่ประชาชนเป็นศูนย์กลางรวมถึงยอมรับความแตกต่างและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติ
2. ในสังคมภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ผู้นำทำงานภายใต้แรงกดดันอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว อีกทั้งต้องปรับตัวและเท่าทันต่อเหตุการณ์จึงทำให้ภาวะผู้นำชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมีความสำคัญต่อผู้นำอย่างยิ่ง
3. ข้อค้นพบจากการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนวัดวิเศษการ-วัดฉิมทาย กาวาส พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับประเด็นการให้ข้อมูล ดังนั้นเห็นได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนเริ่มจากการให้ข้อมูลเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้
 - 1.1 ชุมชนวัดวิเศษการ-วัดฉิมทายกาวาส ควรเพิ่มรูปแบบการประชาสัมพันธ์หรือการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนที่หลากหลายและหลายช่องทาง เช่น การติดประกาศ ส่งจดหมาย การกระจายเสียงทางสาย และการให้ข้อมูลผ่านเว็บไซต์แอปพลิเคชัน เป็นต้น เพื่อแจ้งให้ประชาชนในชุมชนทราบว่าชุมชนมีแผนหรือนโยบายอะไรบ้างที่จะต้องดำเนินการคณะใดขณะหนึ่ง ที่อาจส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชน หรือเชิญชวนประชาชนในชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน
 - 1.2 ชุมชนวัดวิเศษการ-วัดฉิมทายกาวาส ก่อนกำหนดนโยบายชุมชนหรือดำเนินการตามแผนพัฒนาชุมชน ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนได้เข้ามาให้ข้อมูลและร่วมแสดงความคิดเห็น เช่น การรับฟังความคิดเห็น การสำรวจความคิดเห็น การจัดเวทีสาธารณะและ การแสดงความคิดเห็นผ่านทางผ่านเว็บไซต์แอปพลิเคชัน เป็นต้น และชุมชนควรนำข้อมูลที่ได้รับจากประชาชนนำไปพิจารณาประกอบการตัดสินใจในการดำเนินการต่าง ๆ

1.3 ชุมชนวัดวิเศษการ-วัดฉิมทายกาवास ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ในลักษณะข้อเสนอแนะและชุมชนยอมรับการเสนอแนะของประชาชน (ก่อนดำเนินการควรทำประชาพิจารณ์) นำข้อมูลมาพิจารณาเป็นแนวทางการปฏิบัติสร้างทางเลือกที่เหมาะสมกับการพัฒนาชุมชน ทำให้การดำเนินการพัฒนาชุมชนมีความสะดวกมากขึ้นเนื่องจากประชาชนให้ความร่วมมือและสนับสนุนทรัพยากรที่ชุมชนมีจำกัด

1.4 ชุมชนวัดวิเศษการ-วัดฉิมทายกาवास ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดนโยบายหรือแผนพัฒนาชุมชนทั้งโดยตรงและโดยอ้อม เป็นลักษณะมีส่วนร่วม ขึ้นมีบทบาท เช่น คณะกรรมการประชาชนกำหนดนโยบายหรือแผนพัฒนาชุมชน เป็นต้น ประชาชนในชุมชนและคณะกรรมการชุมชนร่วมกันตัดสินใจร่วมกัน ตั้งแต่ศึกษาปัญหาชุมชน สร้างแนวทางการพัฒนา และร่วมกันพัฒนาชุมชน โดยเฉพาะโครงการที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนเป็นจำนวนมากหรือกระทบสิ่งแวดล้อม ชุมชนควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างจริงจังและให้อำนาจการตัดสินใจร่วมด้วย

1.5 ชุมชนวัดวิเศษการ-วัดฉิมทายกาवास ควรเปิดกว้างให้ประชาชนในชุมชนสามารถนำเสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนอย่างอิสระและตรงไปตรงมาในขณะเดียวกันชุมชนควรรับฟังและนำไปปรับปรุงแนวทางหรือวิธีการพัฒนาชุมชนให้เหมาะสมกับทรัพยากรที่จำกัดและประชาชนในชุมชนได้ประโยชน์สูงสุด

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพหรือ ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธีในการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนวัดวิเศษการ-วัดฉิมทายกาवास

2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนวัดวิเศษการ-วัดฉิมทายกาवास กับชุมชนในพื้นที่อื่น ๆ หรือควรศึกษาตัวแปรเพิ่มเติมขึ้นในการวิจัย เช่น การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ เพื่อค้นหาแนวทางในการส่งเสริมให้มีประสิทธิภาพในการพัฒนาชุมชนที่มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- คำโก๋ สุวันนุ. (2561). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนบ้านห้วยกอง เมืองปากช่อง แขวง จำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- จิตาภา ธีรศิริกุล. (2565). **ปฐมบทการปกครองส่วนท้องถิ่น**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสยาม.
- จิราภรณ์ มณี. (2559). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ตำบลนาโพธิ์อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ชัชวาลย์ เรืองประพันธ์. (2543). สถิติพื้นฐานพร้อมตัวอย่างการวิเคราะห์ ด้วยโปรแกรม MinitabSPSS และ SAS. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ณัฐพงษ์ ทองภักดี. (2550). **ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง: ความเป็นมาและความหมายของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการบริหารการพัฒนา**. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- อัครศักดิ์ เพชรเลิศอนันต์. (2543). 2475 และ 1 ปี หลังปฏิวัติ. กรุงเทพฯ: สถาบันเอเชียจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- นงลักษณ์ ธรรมบำรุง. (2555). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน เทศบาลตำบล บ้านเขี้ยวหลาน ตำบลเขาพัง อำเภอบ้านตาขุน จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ใบบุญ โตทอง. (2560). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลคลองวาฬ อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมป์ฟอร์ด.
- ประยูร ศรีประสาธน์. (2542). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา. รายงานการวิจัย. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ประคอง สุคนธจิตต์ และคณะ. (2561). การมีส่วนร่วมของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารจัดการเศรษฐกิจชุมชน. วารสารร่วมพฤษ มหวิทยาลัยเกริก. 36(1): 181-200.
- พระโกศล มณีนรนา (ณัฐ). (2554). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองบางมูลนาก อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระธวัชชัย สุนดิธมโม (วรรณนาวัน). (2561). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว. สารนิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาอุทิศ อินทปญโญ (โพธิ์แสงทอง). (2557). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน บ้านสร้างเรือง อำเภอเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วนิดา รุ่งไธยธิน. (2561). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี. งานนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิไลวัลย์ เจริญทรัพย์. (2554). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง : ศึกษากรณีชุมชนต้นแบบบ้านโรงสีตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี. ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ระเบียบกรุงเทพมหานครว่าด้วยชุมชนและกรรมการชุมชน พ.ศ. 2564. (2564, 27 พฤษภาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 138 ตอนพิเศษ 114 ง [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: www.oic.go.th/FILEWEB/CABINFOCENTER9/DRAWER041/GENERAL/DATA0008/00008668.PDF. สืบค้นเมื่อ 2 มิถุนายน 2565
- รุ่งทิพย์ กุลสนอง. (2555). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบล หนองขยาดอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี. งานนิพนธ์ตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ลดาวรรณ มหาโชต. (2559). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน กรณีศึกษา ชุมชนบ้านป่าดิบ ตำบลทุ่งทอง อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี. สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

- สมยศ ศรีเกิด. (2564). การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญของประชาชน. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: https://www.parliment.go.th.wtewt_dl_link. สืบค้นเมื่อ 1 มิถุนายน 2565.
- อัมพาพร อุ่มภูธร. (2561). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน อำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- อรรถัย พระทัด. (2558). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในพื้นที่เกาะรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Almond, G.A. & Verba, S. (1965). *The civic culture*. Boston: Little, Brown and Company Inc.
- Yamane, T. (1967). *Statistics: an introductory analysis*. (2 ed). New York: Harper and Row.